

УДК 342.9+324

АДМІНІСТРАТИВНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ В УКРАЇНІ

Алексєєва О. Є.

Міжнародний університет фінансів, м. Київ, Україна

У статті досліджено законодавство, що регулює порядок проведення всеукраїнського референдуму в Україні, досліджено нові аспекти процедури всеукраїнських референдумів згідно з новим прийнятим Законом у порівнянні з Конституцією України та законом, що регламентував питання всеукраїнських референдумів та втратив чинність. Акцентовано увагу на тому, що прийняття нового Закону буде позитивним явищем для проведення всеукраїнських референдумів, як форми виявлення безпосередньої демократії у державі, незважаючи на те, що в останнє десятиріччя в Україні не було проведено жодного всеукраїнського референдуму і тому неможливо аргументувати, що Закон прийнятий з урахуванням накопиченого досвіду його проведення.

Ключові слова: референдум, всеукраїнський референдум, Верховна Рада України, Президент України, ініціативна група, спостерігачі, народна ініціатива, округи, дільниці, список учасників, агітація референдуму.

В основному законі України, що має найвищу юридичну силу – Конституції України [1], передбачено, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії.

Право голосу на виборах і референдумах мають громадяни України, які досягли на день їх проведення вісімнадцяти років. Не мають права голосу громадяни, яких визнано судом недієздатними.

Всеукраїнський референдум призначається Верховною Радою України або Президентом України відповідно до їхніх повноважень, встановлених Конституцією, у тому числі за народною ініціативою, як і передбачено в Конституції України [1] та Рішенні Конституційного суду України № 23-рп/2008 від 15 жовтня 2008 р. [2].

Всеукраїнський референдум проголошується за народною ініціативою на вимогу не менш як трьох мільйонів громадян України, які мають право голосу, за умови, що підписи щодо призначення референдуму зібрано не менш як у двох третинах областей і не менш як по сто тисяч підписів у кожній області.

Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України [1].

Відповідно до Конституції України [1] та Рішення Конституційного суду України № 6-рп/2008 від 16 квітня 2008 р. [3] народ як носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні може реалізувати на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою своє виключне право визначати і змінювати конституційний лад в Україні шляхом прийняття Конституції України у порядку, який має бути визначений Конституцією і законами України. Народ як носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні, здійснюючи своє волевиявлення через всеукраїнський ре-

ферендум за народною ініціативою, може в порядку, який має бути визначений Конституцією і законами України, приймати закони України (вносити до них зміни), крім законів, прийняття яких на референдумі не допускається згідно з Конституцією України [3].

Так, референдум не допускається щодо законопроектів з питань податків, бюджету та амністії. Призначення всеукраїнського референдуму із вказаних питань належить до повноважень Верховної Ради України.

Тим часом, Президент України призначає всеукраїнський референдум щодо змін Конституції України відповідно до статті 156 цієї Конституції, де вказано, що законопроект про внесення змін до розділу III "Вибори. Референдум" подається до Верховної Ради України Президентом України або не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України і, за умови його прийняття не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України, затверджується всеукраїнським референдумом, який призначається Президентом України; проголошує всеукраїнський референдум за народною ініціативою [1].

Також у ст. 92 Конституції України передбачено, що виключно законами України визначається організація і порядок проведення виборів і референдумів.

28 грудня 2012 року втратив чинність Закон України "Про всеукраїнський та місцевий референдуми" від 3 липня 1991 року № 1286-ХІІ [4] у зв'язку із набранням чинності нового Закону України "Про всеукраїнський референдум" від 6 листопада 2012 року № 5475-VI [5] (далі – новий Закон).

Проте старий закон регламентував проведення всеукраїнського та місцевих референдумів, а новий – лише всеукраїнських.

Без сумніву новий Закон буде об'єктом детального аналізу та основою багатьох досліджень. Тому в цій статті розглянемо ті його норми, що є найбільш цікавими та, на мій погляд, соціально значущими.

У новому Законі присутні такі нововведення:

1. Поділено всеукраїнські референдуми на:

1) конституційний референдум – про схвалення нової редакції Конституції України, внесення змін до Конституції України, скасування, втрату чинності чи визнання не чинним закону про внесення змін до Конституції України;

2) ратифікаційний референдум – про зміну території України;

3) законодавчий референдум – щодо прийняття чи скасування закону України або внесення змін до чинного закону України;

4) загальний референдум – з будь-якого питання за винятком тих, щодо яких референдум не допускається згідно з Конституцією України.

2. Визначено, що суб'єктами відповідного виду процесу всеукраїнського референдуму у випадках, передбачених Законом, є:

1) громадяни України (учасники всеукраїнського референдуму);

2) Президент України як суб'єкт призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму;

3) Верховна Рада України як суб'єкт ініціювання та призначення всеукраїнського референдуму;

4) комісія з всеукраїнського референдуму, утворена відповідно до Закону або Закону України "Про Центральну виборчу комісію";

5) ініціативна група з проведення всеукраїнського референдуму, утворена відповідно до Закону;

6) офіційні спостерігачі від ініціативної групи з проведення всеукраїнського референдуму, зареєстровані відповідно до вимог цього Закону;

7) міжнародні спостерігачі, зареєстровані відповідно до вимог цього Закону.

3. Прописано чіткий порядок призначення всеукраїнського референдуму про внесення змін до Конституції України, всеукраїнського референдуму про зміну території України, проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

Президент України протягом п'яти днів після отримання від Голови Верховної Ради України закону про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України видає указ про призначення всеукраїнського референдуму про внесення змін до Конституції України із зазначенням дати його проведення, якою є остання неділя п'ятдесятиденного строку від дня видання указу.

У разі прийняття закону про ратифікацію міжнародного договору про зміну території України, укладеного Президентом України, Верховна Рада України приймає рішення про призначення всеукраїнського референдуму про зміну території України. Дата проведення відповідного всеукраїнського референдуму призначається на останню неділю п'ятдесятиденного строку від дня прийняття Верховною Радою України постанови про його призначення.

Народна ініціатива щодо проведення всеукраїнського референдуму здійснюється учасниками всеукраїнського референдуму шляхом збирання їх підписів під вимогою про проведення референдуму.

Президент України зобов'язаний проголосити всеукраїнський референдум за народною ініціативою, якщо його питання не порушують вимог Конституції України, законів України та якщо під вимогою про його проведення підписалося не менше ніж три мільйони громадян України, які мають право голосу, за умови, що підписи під цією вимогою зібрано не менш як у двох третинах областей і не менш як по сто тисяч підписів у кожній області.

Збір підписів під вимогою щодо проведення всеукраїнського референдуму організовує і здійснює ініціативна група всеукраїнського референдуму, що утворюється і діє відповідно до Закону та проводиться протягом сорока днів з дня реєстрації ініціативної групи всеукраїнського референдуму, яка пропонує винести відповідне питання на всеукраїнський референдум.

Президент України після отримання рішення Центральної виборчої комісії про загальні підсумки збирання підписів видає указ про проголошення референдуму із зазначенням дати його проведення та сформульованими питаннями або проектом закону, що виносяться на всеукраїнський референдум. Датою його проведення є остання неділя п'ятдесятиденного строку від дня видання указу.

Оголошення про початок процесу всеукраїнського референдуму здійснює Центральна виборча комісія на своєму засіданні, про що зазначається у протоколі засідання комісії, що здійснюється на наступний день після дня опублікування постанови Верховної Ради України про призначення всеукраїнського референдуму чи указу Президента України про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму.

4. Введено поняття "округи з всеукраїнського референдуму".

Всеукраїнський референдум проводиться в єдиному загальнодержавному окрузі референдуму, який включає в себе всю територію України та закордонний округ.

Для проведення всеукраїнського референдуму Центральна виборча комісія утворює в єдиному загальнодержавному окрузі референдуму 225 територіальних округів. Кількість таких округів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі встановлюється Центральною виборчою комісією. Територіальні округи для проведення всеукраїнського референдуму утворюються з приблизно рівною кількістю громадян, які мають право голосу на всеукраїнському референдумі.

Рішення про утворення територіальних округів для проведення всеукраїнського референдуму приймається Центральною виборчою комісією не пізніше як на п'ятий день з дня опублікування відповідного указу Президента України чи постанови Верховної Ради України про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму.

5. Перейменовано "дільниці для голосування", що утворювались не пізніше як за півтора місяця до всеукраїнського референдуму, на "дільниці з референдуму", що по новому Закону повинні бути утворені не пізніше як за тридцять п'ять днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі та поділяються на звичайні, спеціальні або закордонні та за розміром на малі (з орієнтовною кількістю учасників референдуму від 20 до 500 осіб), середні (з орієнтовною кількістю учасників референдуму від 500 до 1500 осіб) та великі (з орієнтовною кількістю учасників референдуму від 1500 до 2500 осіб).

6. Більш конкретизовано:

- процедуру складання попередніх списків учасників всеукраїнського референдуму;
- порядок ознайомлення учасників всеукраїнського референдуму із попереднім списком учасників всеукраїнського референдуму на звичайній дільниці референдуму та оскарження неправильностей у списку учасників всеукраїнського референдуму;
- порядок уточнення попереднього списку учасників всеукраїнського референдуму на звичайній дільниці референдуму;
- порядок внесення змін до уточненого списку учасників всеукраїнського референдуму на звичайній дільниці референдуму;
- порядок складання та уточнення списків учасників всеукраїнського референдуму на спеціальних та закордонних дільницях референдуму.

7. Доповнено нормами щодо фінансового і матеріально-технічного забезпечення підготовки та проведення всеукраїнського референдуму.

Так, витрати на проведення всеукраїнського референдуму, крім витрат на збирання підписів під вимогою проведення всеукраїнського референдуму, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, Центральною виборчою комісією, яка є головним розпорядником цих коштів.

Кошти на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, передбачені Державним бюджетом України, перераховуються Центральній виборчій комісії у триденний строк з дня оголошення початку процесу всеукраїнського референдуму.

Центральна виборча комісія затверджує середні норми видатків окружної комісії референдуму, а також середні норми видатків для потреб дільничних комісій

референдуму, які повинні включати в себе, зокрема, витрати на майновий найм (оренду) приміщень комісій та оплату за використання матеріально-технічних засобів, а також оплату праці членів комісій.

Окружна комісія референдуму у п'ятиденний строк з дня її утворення на основі середніх норм видатків складає єдиний кошторис видатків для підготовки і проведення всеукраїнського референдуму із включенням до нього власних видатків та видатків для потреб дільничних комісій референдуму територіального округу. Єдиний кошторис видатків затверджується Центральною виборчою комісією.

Окружна комісія референдуму зобов'язана не пізніше як у п'ятиденний строк з дня офіційного оголошення результатів всеукраїнського референдуму повернути не використані нею на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму кошти Державного бюджету України на рахунок Центральної виборчої комісії. Державне казначейство України у триденний строк інформує Центральну виборчу комісію про повернення цих коштів на її рахунок.

Окружна комісія референдуму в десятиденний строк з дня офіційного оголошення результатів всеукраїнського референдуму складає та подає до Центральної виборчої комісії фінансовий звіт про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення всеукраїнського референдуму.

Контроль за правильним та цільовим використанням коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, здійснюється Центральною виборчою комісією та відповідними органами державної контрольно-ревізійної служби.

Закупівля товарів, оплата робіт, послуг для підготовки і проведення всеукраїнського референдуму під час процесу всеукраїнського референдуму здійснюються комісіями референдуму за рахунок коштів Державного бюджету України без застосування тендерних (конкурсних) процедур в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

Робота члена комісії референдуму, який виконує свої повноваження у комісії референдуму на платній основі, оплачується у розмірі та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії, за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення всеукраїнського референдуму.

Розмір заробітної плати члена комісії всеукраїнського референдуму, звільненого від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, не може бути нижчим від його середньої заробітної плати за основним місцем роботи.

8. Доповнено нормами стосовно гарантії діяльності суб'єктів процесу референдуму, офіційних спостерігачів.

Центральна виборча комісія реєструє відповідних суб'єктів процесу референдуму у порядку, визначеному Законом та рішенням Центральної виборчої комісії.

Ініціативна група референдуму реєструється відповідно до вимог Закону і є суб'єктом процесу референдуму за народною ініціативою.

Офіційні спостерігачі від ініціативної групи з проведення всеукраїнського референдуму та міжнародні спостерігачі є суб'єктами процесу всеукраїнського референдуму, якщо вони зареєстровані відповідно до вимог Закону.

Президент України є суб'єктом всеукраїнського референдуму як суб'єкт призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму, а Верховна Рада України – як суб'єкт ініціювання та призначення всеукраїнського референдуму.

Ініціативна група з проведення всеукраїнського референдуму, зареєстрована Центральною виборчою комісією референдуму, має право делегувати одного представника до Центральної виборчої комісії, який уповноважений представляти інтереси цього суб'єкта в Центральній виборчій комісії і не є самостійним суб'єктом процесу референдуму.

Ініціативна група з проведення всеукраїнського референдуму може мати не більше п'яти уповноважених осіб у загальнодержавному окрузі референдуму та не більше двох уповноважених осіб у кожному територіальному окрузі референдуму. Уповноважена особа суб'єкта процесу референдуму представляє відповідного суб'єкта і не є самостійним суб'єктом процесу референдуму. Повноваження уповноважених осіб у загальнодержавному окрузі референдуму поширюються також на закордонний округ референдуму.

У процесі референдуму можуть брати участь офіційні спостерігачі від ініціативної групи з проведення всеукраїнського референдуму, яка зареєстрована Центральною виборчою комісією. Повноваження офіційних спостерігачів починаються з дня їх реєстрації відповідною комісією референдуму і припиняються після оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму.

Спостереження за перебігом процесу референдуму можуть вести офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій – міжнародні спостерігачі, акредитовані Центральною виборчою комісією. Пропозиції щодо акредитації міжнародних спостерігачів подаються іноземними державами, міжнародними міжурядовими організаціями безпосередньо або через Міністерство закордонних справ України до Центральної виборчої комісії не раніше ніж через три дні з дня опублікування указу Президента України чи постанови Верховної Ради України про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму та не пізніше як за десять днів до дня голосування.

Рішення про акредитацію міжнародних спостерігачів приймається Центральною виборчою комісією не пізніше як за п'ять днів до дня голосування.

9. Доповнено нормами щодо поняття та процедури проведення агітації референдуму.

Агітація референдуму – це здійснення будь-якої діяльності, яка спонукає учасників всеукраїнського референдуму голосувати на підтримку чи проти питання референдуму, у тому числі будь-які не заборонені законами України друковані, усні, звукові та аудіовізуальні види і форми ідейного впливу на людей, що прямо або опосередковано привертають увагу до питання референдуму, сформувати у суспільстві та у свідомості громадян позитивне або негативне ставлення до питання референдуму або спрямувати політичну поведінку громадян і соціальних груп у їх ставленні до суб'єктів процесу референдуму, у тому числі інформаційні повідомлення про заходи, що проводяться або підтримуються із зазначеною метою.

Агітація референдуму може проводитися у таких формах:

- 1) проведення зборів громадян, інших зустрічей з учасниками референдуму;
- 2) проведення мітингів, походів, демонстрацій, пікетів;

3) проведення публічних дебатів, дискусій, "круглих столів", прес-конференцій стосовно змісту питання референдуму, положень офіційних інформаційних матеріалів референдуму;

4) оприлюднення в друкованих та аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації виступів, інтерв'ю, нарисів, відеофільмів, аудіо- та відеокліпів, інших публікацій та повідомлень стосовно питання референдуму;

5) розповсюдження листівок, плакатів та інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали агітації референдуму;

6) розміщення друкованих агітаційних матеріалів на носіях зовнішньої реклами;

7) публічні заклики голосувати за чи проти питання референдуму або публічні оцінки змісту питання референдуму;

8) в інших формах, що не суперечать Конституції України та законам України.

Право розпочати агітацію всеукраїнського референдуму виникає з наступного дня після опублікування постанови Верховної Ради України чи указу Президента України про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму.

Агітація референдуму закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем голосування. Агітація напередодні дня голосування та в день голосування забороняється. У цей же час забороняються проведення масових акцій (зборів, мітингів, походів, демонстрацій, пікетів) у зв'язку з проведенням референдуму чи його питанням, розповсюдження агітаційних матеріалів, обговорення питання референдуму у засобах масової інформації чи на публічних заходах.

10. Змінено час проведення голосування на референдумі. Під час референдуму голосування проводиться в день референдуму з 8 до 20 години без перерви (у законі, що втратив чинність, було визначено з 7 до 20 години).

11. Детально встановлено правові наслідки всеукраїнського референдуму.

Результати народного волевиявлення на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою є остаточними та не потребують затвердження або схвалення будь-якими органами державної влади і є обов'язковими для виконання громадянами України, органами державної влади України, яких воно стосується та до повноважень яких віднесено.

Нова редакція Конституції України набирає чинності з дня оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму про схвалення нової редакції на всеукраїнському референдумі.

Закон України, схвалений на всеукраїнському референдумі, набирає чинності з дня оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму, окрім випадків, коли дата набрання чинності таким Законом прямо передбачена положенням цього Закону.

Закон чи окремі положення закону, рішення щодо їх скасування (втрати чинності чи визнання не чинним), схвалене на всеукраїнському референдумі, втрачають дію з дня оголошення Центральною виборчою комісією відповідних результатів всеукраїнського референдуму.

Положення Конституції та законів України, які були змінені законом України, що втратив чинність або скасований (визнаний таким, що втратив чинність, чи визнаний не чинним) відповідно до схваленого на всеукраїнському референдумі рішення, поновлюють свою дію з дня оголошення Центральною виборчою комісією відповідних результатів всеукраїнського референдуму.

Закон про внесення змін до Конституції України, прийнятий Верховною Радою України в порядку, встановленому статтею 156 Конституції України, та затверджений всеукраїнським референдумом, набирає чинності з дня офіційного оголошення результатів відповідного всеукраїнського референдуму, окрім випадків, коли дата набрання чинності таким Законом прямо передбачена положенням цього Закону.

Закон про ратифікацію міжнародного договору про зміну території України у разі його затвердження на всеукраїнському референдумі набирає чинності з дня оголошення результатів відповідного всеукраїнського референдуму.

У разі проведення конституційного, законодавчого референдуму Центральна виборча комісія протягом п'яти днів після оголошення результатів всеукраїнського референдуму оприлюднює в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" акт, схвалений (затверджений) всеукраїнським референдумом, або акт в редакції із врахуванням рішень, схвалених (затверджених) на всеукраїнському референдумі, у разі проведення ратифікаційного референдуму оприлюднює текст відповідного міжнародного договору України. При цьому у прикінцевих положеннях акта вказується, що він схвалений (затверджений) всеукраїнським референдумом, та зазначається дата проведення референдуму [5].

Тим часом, залишилися у новому Законі незмінними норми стосовно наступного:

1. У всеукраїнському референдумі мають право брати участь громадяни України, які на день проведення референдуму досягли 18 років.

2. Суб'єктами ініціювання всеукраїнського референдуму є Український народ, Верховна Рада України у випадках та порядку, встановлених Конституцією України та Законом. Суб'єктом призначення (проголошення) є Президент України та Верховна Рада України.

3. Систему комісій референдуму, що здійснюють підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, становлять: 1) Центральна виборча комісія як центральна комісія референдуму; 2) окружні комісії референдуму; 3) дільничні комісії референдуму.

4. Залишена без змін процедура організації та проведення голосування, порядку підрахунку голосів учасників референдуму на дільниці референдуму, встановлення підсумків голосування та результатів всеукраїнського референдуму.

Зокрема, Центральна виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів окружних комісій референдуму про підсумки голосування в межах відповідних територіальних округів референдуму та протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування у закордонному окрузі референдуму не пізніше як на десятий день з дня голосування встановлює результати всеукраїнського референдуму, про що складає протокол.

Оприлюднення результатів всеукраїнського референдуму здійснюється Центральною виборчою комісією не пізніше ніж на третій день з дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму шляхом опублікування в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" та оприлюднюються в інших засобах масової інформації [4,5].

Підсумовуючи викладене, прийняття нового Закону України "Про всеукраїнський референдум" від 6 листопада 2012 р. № 5475-VI [5] буде позитивним явищем для проведення всеукраїнських референдумів, як форми виявлення безпосередньої демократії у державі, незважаючи на те, що в останнє десятиріччя в Україні не було

проведено жодного всеукраїнського референдуму і тому неможливо аргументувати, що Закон прийнятий з урахуванням накопиченого досвіду його проведення.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-вр : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом від 1 лют. 2011 р. № 2952-VI) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 10. – Ст. 68. – 11 бер.

2. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення пункту 6 частини першої статті 106 Конституції України (справа про проголошення Президентом України всеукраїнського референдуму за народною ініціативою) від 15 жовтня 2008 р. № 23-рп/2008 : Офіційний вісник України. – 2008. – № 80. – Ст. 2701. – 31 жовт.

3. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційними поданнями Президента України про офіційне тлумачення положень частин другої, третьої статті 5, статті 69, частини другої статті 72, статті 74, частини другої статті 94, частини першої статті 156 Конституції України (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі) від 16 квіт. 2008 р. №6-рп/2008 : Офіційний вісник України. – 2008. – № 32. – Ст. 1056. – 8 трав.

4. Про всеукраїнський та місцевий референдуми : Закон України від 3 лип. 1991 р. № 1286-XII : станом на 6 листоп. 2012 р. // Голос України. – 2012. – № 226 – 28 листоп.

5. Про всеукраїнський референдум : Закон України від 6 листоп. 2012 р. № 5475-VI // Голос України. – 2012. – № 226 – 28 листоп.

Алексеева Е.Е. Административные аспекты проведения всеукраинского референдума в Украине / Е. Е. Алексеева // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2013. – Т. 26 (65). № 1. – С. 10-18.

В статье исследовано законодательство, которое регулирует порядок проведения всеукраинского референдума в Украине, исследованы новые аспекты процедуры всеукраинских референдумов согласно нового принятого закона в сравнении с Конституцией Украины и законом, который регламентировал вопрос всеукраинских референдумов и потерял действие. Акцентировано внимание на том, что принятие нового Закона будет позитивным явлением для проведения всеукраинских референдумов, как формы выявления непосредственной демократии в государстве, невзирая на то, что в последнее десятилетие в Украине не было проведено ни одного всеукраинского референдума и потому невозможно аргументировать, что Закон принят с учетом накопленного опыта его проведения.

Ключевые слова: референдум, всеукраинский референдум, Верховная Рада Украины, Президент Украины, инициативная группа, наблюдатели, народная инициатива, округа, участки, список участников, агитация референдума.

Aleksieieva O.Y. Administrative aspects of holding All-Ukrainian referendum in Ukraine / O.Y. Aleksieieva // Scientific Notes of Tavrida National V. I. Vernadsky University. – Series : Juridical sciences. – 2013. – Vol. 26 (65). № 1. – P. 10-18.

The article comprises research of the law that governs the procedure for All-Ukrainian referendum in Ukraine, as well as new aspects of the procedure for All-Ukrainian referendums, according to the new passed law in comparison to the Constitution and the law, that regulated issues of All-Ukrainian referendums and lost its effect. The article emphasizes the fact that adoption of the new law will have positive effect on All-Ukrainian referendums as a form of identification of direct democracy in the country, despite the fact that none All-Ukrainian referendum has been hold in Ukraine during the last decade, and therefore it is impossible to argue that the law was adopted on the basis of experience gained in holding such referendums.

Key words: referendum, All-Ukrainian referendum, the Verkhovna Rada of Ukraine, President of Ukraine, initiative group, observers, popular initiative, districts, sites, list of participants, campaigning on referendum issues.